

um gerandisdagin hjá Janus og hvussu hann var. Janus búði í húsum hjá Klett í Brigsnaðgøtu, har sum Juliana Klett hevur advokatskrivstovu í dag. Mamma búði í húsum yvirav, nú kallað Skansastova og tey vóru grannar.

– Mamma arbeiðdi eitt skiftið á telefonstöðini og hagar visti hon manga søguna. Eitt nú fekk Janus telefonitt, tá hann kendi til og tá ringdi hann til fólk, enn tá á nátt. Vóru telefon-dáurnar ikki nóg kvikar ella gjørdur tær ikki, sum hann segði, so var Janus ikki bliður. Mamma lýsti Janus sum ein áhugaverdan persón, sigur Hanus Andreasen.

Frá samkomu í Føroyingafelagnum í Keypmannahavn

– Dreymurin um at skriva ævisøguna hjá Janusi er ikki gamal og hann búnaðist so við og við. Eg byrjaði at hugsa um hetta fyrst í áttatiárunum. Í fyrsta bindi havi eg roynt at lýsa at siga nakað um, hvussu føroyska samfelagið sá út, árin undan at Janus varð borin í heim, hansara barna-ár og fram til 1904. Eg greiði eisini frá ættini hjá Janusi, sigur Hanus Andreasen.

– Tá ið eg legði ætlanir um ævisøguna hjá Janusi, hugsaði eg mær at úrslitið fór at vera ein bók. Men rúgvusmikla kanningatillfarið rúmast ikki í einari bók, heldur í trimum. Ætlanin er at næsta bindið skal koma út um hesa tíðina komandi ár og so triðja aftur í 1996, sigur Hanus Andreasen.

– Í fyrsta bindi verður

denturin, sum sagt, lagdur barna og ungdomsárin hjá Janusi. Fyrsta bind lýsir tíðarskeiðið við relaskúlanum í Havn og stundentaárin á Bornholm. Tíðin fram til 1904. Í 1905 er Janus í Keypmannahavn og gongur á lærda háskúlanum. Tá fór hann av álvara at yrkja. Næstu bindini fara at víðgera lívið hjá Janus frá 1905 og fram til deyða hans í 1948. Tey lýsa nágreiniligi skaldskapin hjá skaldinum, sigur hann.

– Bókin við øllum yrkingunum hjá Janusi, sum Chr. Matras hevur savnað saman, hevur verið ein góður stuðul í arbeiðinum. Eisini eru tær mongu samrøður eg havi gjørt við fólk,

Yrkti fyrri sær sjálvum

Hvørjum yrkti Janus fyrri?

– Janus hevur fyrri ein part yrkti fyrri sær sjálvum. Tað finst neyvan nakar føroyskur yrkjari, har tað er so tætt samband millum lívið hjá yrkjaranum og yrkingarnar. Hetta gjørdist alt týðuligari fyrri mær, longur eg kom fram á vegis í kanningararbeiðinum. Ein lítul søga, sum Chr. Matras fortaldi mær, lýsir hetta væl. Janus skuldi einaferð hava sagt: »Chr. Matras yrkir, tí hann vil, eg yrki tí eg noyðist og Hans Andrias yrkir bara.«, sigur Hanus Andreasen.

– Í yrkingini »Ver sterk mín sál« frá 1905, tá Janus er byrjaður at lesa í Keypmannahavn, siggja vit eitt dømi um hvussu Janus nýtir seg sjálfan í yrkingunum. Hetta er fyrsta dømi har ein føroyskur yrkjari yrkir eina yrking, har kristnitúgvinn næstan er horvin, sigur Hanus Andreasen.

Kveikarin vendi føroyskum bakið

– Emil Bruun, prestur, fyrst í Vágum og síðan í Suðurstreym fekk stóran týðning fyrri Janus. Tað var hesin maðurin, sum av fyrstan tíð legði merki til framúr góðu gávurnar hjá Janusi. Hann var maðurin sum eggjaði Janusi, maðurin, sum gav honum fyrstu undirvísingina í grískum, ein týðningarmikil lykil til andligu meningina hjá Janusi seinni, sigur hann.

– Løgið er ið, at sami maður sum í fyrstuni talaði fyrri føroyskum sum kirkjumáli, síðan vendi føroyskum bakið og samstundis gjørdist hann kveikjarin hjá einum av teim størstu skaldunum, sum hava yrkt á føroyskum máli, sigur Hanus Andreasen.

– Emil Bruun, undirvísti ikki bert Janusi í Føroyum, hann syrgdi eisini fyrri at hann slapp á studentaskúla á Bornholm. Tá var Emil, prestur har og hann var dyggur stuðul hjá unga føroyinginum, sum einsamall-

Janus saman við vinmonnum í Keypmannahavn. Aftast til vinstur stendur Jákup Dahl, seinni próstur. Aftast til høgru Jákup Waagstein. Myndin er úr bókin

ur í tí fremmanda, var nívður av longslí. Janus vitjaði Emil Bruun í vikuskiftunum, sigur Hanus Andreasen.

– Janus Djurhuus var ein samansettur persónur. Tað búðu fleiri persónar í honum. Gjörði hann tí eina eftir vild, so ilskadust hinir. Og hetta myndaði lívið hjá Janusi. Hann hevði lyndi til sarkasmu, at glósa og spotta og tí var hann ofta illa upptikin. Tá eg havi skrivað um Janus, so havi eg hugsað meg um, hvat eg kann tilláta

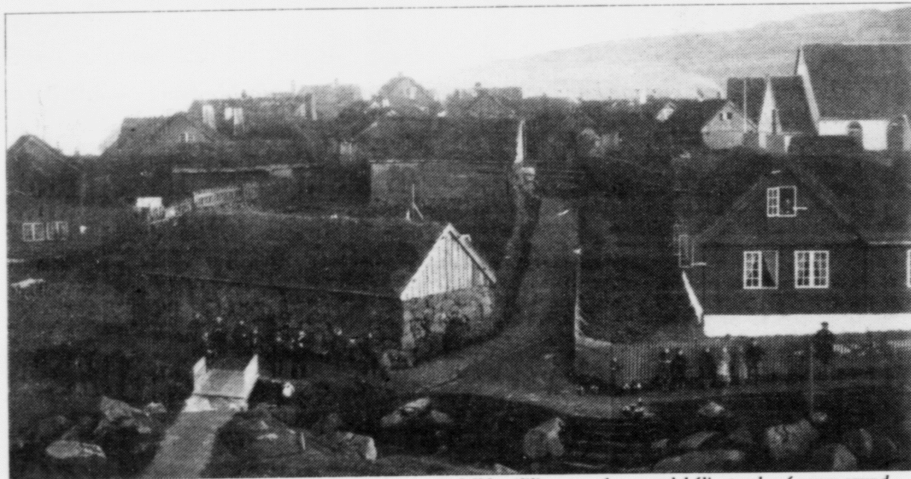
mær, eg havi roynt at virði hansara privatlívið, men eg havi ikki lúkað so nógv, at lesnaðurin gerst keðiligur. Her er ikki talan um »dýnu-

lyftan,« men »balansugongd,« at vita hvar markið gongur, sigur Hanus Andreasen

Úr bókin...

Ævisøgan um J. H. O. Djurhuus er ein roynd at flætta saman persónslýsing, tíðarsøgu og bókmentasøgu. Hon er bókin um ein føroying, hvørs lív fall saman við tjóðskaparrørsluni, og sum blaðungur setti sær sum mið at geva føroyskum máli europeiskan høvuðburð.

Í bókin eru tilsamans 70 myndir og fotomyndir, margar teirra nýggjar og forkunnugar.

Havnin tá Janus var smádrongur. Gróthúsið vinstrumegin bókhandilin, sum tá var realskúli, stendur á somu grund sum Gamla Apotekið. Myndin er tikið úr bókin